

ПАВЕЛ
ВЕЖИЦОВ

Наг всичко

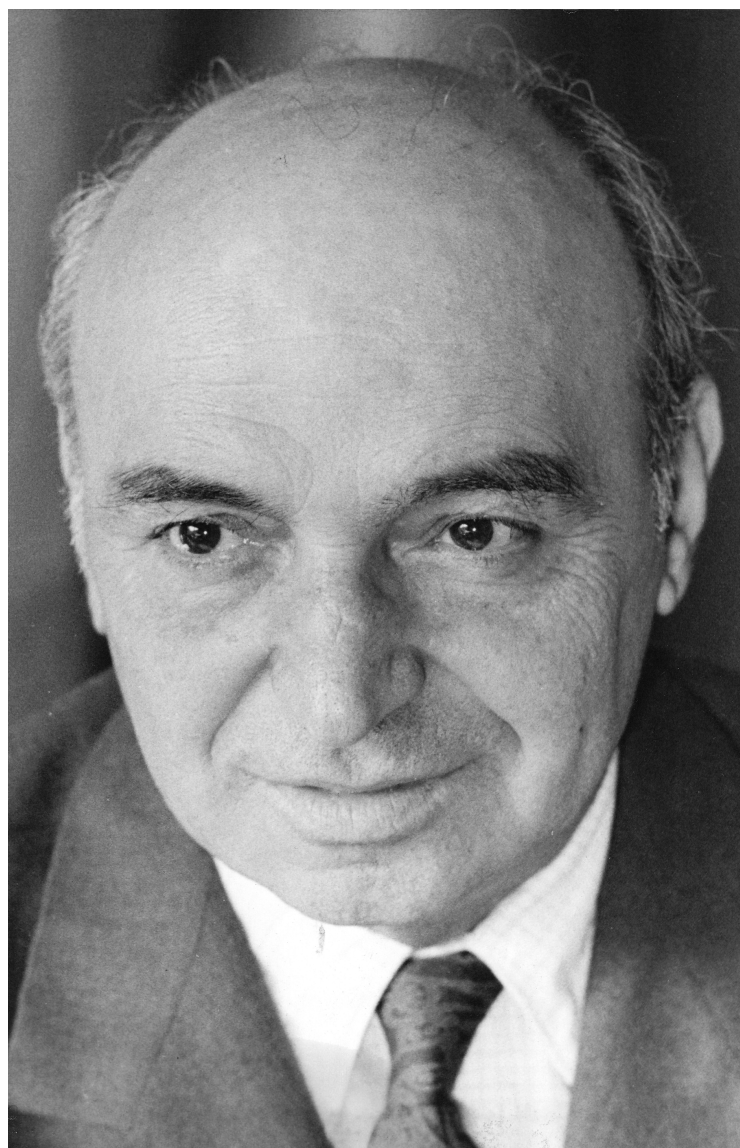
© Павел Вежинов, 1965, 1967, 1968, 1972, 1973, 2017
НАД ВСИЧКО

© Виктор Паунов, художник на корицата, 2017
© **Enthusiast** – запазена марка
на „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД, 2017
ISBN 978-619-164-250-2

ПАВЕЛ
ВЕЖИНОВ

Над всичко

enthusiast
| VINTAGE
София • 2017

ПАВЕЛ ВЕЖИНОВ
ЗА ФАНТАЗИЯТА, ФАНТАСТИЧНОТО
И ФАНТАСТИКАТА

Въображението винаги изпреварва познанието. И лежи в основата на всяко сложно или развито познание. Преди човек да изучи нещо, трябва да го предположи. А да не говорим за древния афоризъм, че колкото повече се увеличава знанието, толкова по-широко става полето на незнанието.

Човек едва ли би могъл да оцелее без помощта на разума, но и без помощта на въображението, което със своите фантастични образи и представи ни е давало надежди за избавление.

Дори преди да се появи литературата като писмен израз на художествените образи, фантастичното е съществувало в човешката словесност като легенди, приказки и предания. И досега не знам друг негов по-съвършен израз в душевността на хората от народните приказки.

Това е най-привлекателната страна на фантастичното – неговата свръхреалност, приказност, свободата и изящството на образните съчетания, от които лъха надчовешко съвършенство и красота. Елементите на фантастиката постепенно са се превърнали в метафори – едно от най-висшите постижения на човешката душевност.

Понякога фантастичното е израз на някои наши амбиции или надежди към тая действителност. Така постепенно се е

родило изкуството, свързано с тия наши фантастични представи или вътрешни пожелания. Както самата дума подсказва, фантастичното е пряко свързано с човешкото въображение, чиято същност, роля и значение са слабо проучени от хуманитарните науки. Така че може сериозно да се поспори дали фантастичното не е по-висш човешки израз на обективната действителност.

Сам аз съм привърженик на така наречения фантастичен реализъм. Тук елементът фантастика е по-скоро условност, художествен маниер, чрез който писателят намира най-обобщения начин да проникне във важни тенденции и процеси на съвременното човешко общество.

Струва ми се, че у нас има известни предразсъдъци към фантастиката като пълноценен художествен жанр. И понякога с основание, особено ако тя се обляга главно на постиженията на научно-техническата революция и се опитва да прогнозира нейните възможности. Тия технически чудеса очевидно започват да дотягат на хората. Техническата революция в нашия съвременен живот има и своя обратен медал, който хората по-добре забелязват. Да вземем например безжалостния и безчовечен начин, по който се експлоатира и разрушава околната среда, природата, сред която живеем. Или хищния начин, по който се изчерпват природните ресурси. Развивайки се сляпо и интензивно като някакъв огромен раков тумор, научно-техническата революция рискува да унищожи основата, в името на която съществува.

При дефинирането на фантастиката всеки автор излиза от своята лична гледна точка или предпочитание. Едни виждат предимството в науката, други във фантастиката, трети в художествената метафора, четвърти в хипотезата, пети в утопията и т.н. И всеки има своето право и своята истина, тъй

като в случая самото явление е доста сложно и противоречиво... Но най-важната, най-непреходната, най-задължителната от всички компоненти на това явление е неговата художествена стойност. Бих казал, че тя е неговата константа, макар че художествените стойности са променливи и не могат да се измерват с числа. Щом научната фантастика е представена като литература, тя преди всичко трябва да бъде литература. А както знаем, главната цел и главният обект на литературата е човекът и човешкото преживяване.

Поначало не обичам хибридният понятия, особено що се отнася до литературата. Особено пък ако хибридите са неестествени или противоестествени. А какво значи научна фантастика? Съчетават се две понятия, които на пръв поглед като че ли изглеждат несъвместими. Науката изследва обективно съществуващата действителност, разчита на точното знание, проверено от опита. Фантастиката е субективно понятие, тясно свързано с човешкото въображение, произволно по същина, недоказуемо като възможна истина. В историята на човешката душевност и култура фантастиката предхожда реалното научно знание, макар че не предхожда опита.

Не знам кой е съчинил това понятие „научна фантастика“. Не знам откъде то произхожда. Но според мен е „изобретено“ от позитивни, но ограничени литературни теоретици. Но защо? И с какви основания? Не е толкова трудно да се досетим. Навярно те са се плашили от тая субективност и произволност на продуктите на фантастичното въображение. Навярно са го третирали като ирационална, дори мистична територия, като нещо чуждо и несъвместимо с реалните факти на действителността. И са искали да приковат фантастичното към прокрустовото ложе на точното научно знание, към постиженията на научно-техническия прогрес.

Крайно време е да престанем да се плашим от класическото понятие фантастика. Струва ми се, че то е съвсем достатъчно, за да изрази същността на литературния жанр. Пък нека всеки влага в него това, което може или каквото търси. Сам аз в моето творчество винаги съм приемал фантастичното като условност, метафорична възможност за постигане или обобщение на човешките истини.

Условната или метафорична фантастика крие в себе си някои възможности, които са неподатливи за обикновената строго „реалистична“ литература. Става дума преди всичко за идеи и идейни обобщения, които не могат да се докажат с реални практически експерименти (от литературен характер, разбира се), макар да са неоспорими като явление на живота. Примерно, вътрешната хармония между чувствата и разума, безусловно условие на хармоничната човешка личност. Как изкуствено да ги разделя и противопоставя, така че да докажа тяхната вътрешна неделимост във всяко здраво човешко съзнание? Такъв експеримент на пръв поглед е невъзможен, тъй като би противоречил на реалната действителност. Но в една фантастична реалност това е напълно възможно, както между впрочем съм постъпил в моята новела „Сините пеперуди“. В рамките на една фантастична реалност писателят би могъл да спори и с някои обществени или научни заблуди или да предупреди човечеството за грозни опасности, които го очакват в бъдеще, ако не сложи навреме край на техните предпоставки. Такива проблеми има десетки и тяхното практическо решение би могло да се търси главно в областта на фантастиката.

И все пак не искам да свеждам въображението само до неговите практични резултати. Фантастичното се е превърнало в дълбока душевна потребност, която винаги ще търси

За фантазията, фантастичното и фантастиката

своето удовлетворение. На мен изобщо не ми е възможно да си представя човека без полетите на неговата фантазия, без стремежа му към невероятното и непостижимото. И ако все пак си представим, че фантастичното някой ден наистина ще изчезне, това ще означава, че хората са стигнали до един мъртъв опустошен свят, лишен от надежда.

ИЗПОЛЗВАНИ СА МАТЕРИАЛИ ОТ ЛИЧНИЯ АРХИВ
НА ПИСАТЕЛЯ И ОТ:

Вежинов, Павел. Най-успешно се плува в родни води: Интервю / Водещ Дарина Герова // Труд, №45, 5 март 1979.

Вежинов, Павел. Фантастичното – един ключ към тайната за човека: Интервю / Водещ Елияна Райчева // Народна култура, №10, 9 март 1982.

Вежинов, Павел. Необятни възможности за въображението: Интервю / Водещ Лина Василева // АБВ, №14, 5 април 1983.

НАД ВСИЧКО

1

Баян вървеше бързо през стария лес. Тука всички пътеки бяха негови, само той можеше да ги различи между папратите и гъстия храсталак на малините. Всичко в него ликуваше. Нищо, че тая сутрин капаните му бяха до един празни. Навярно се бе появил вълкът, неговият единствен враг в тая гора. Сигурно бе прогонил и лисиците, и зайците, и сърните, които понякога слизаха от близките склонове на планината. Но и вълчите капани бяха празни. Баян душеше от време на време въздуха – тая тежка и остра миризма на стария вълк му бе отдавна позната. Но не усещаше нищо. И все пак всичко в него ликуваше и той не знаеше защо. Може би тая сутрин небето бе по-синьо, може би по-ярко светеше слънцето. Но той не ги виждаше, скрит зад тежките клони на дърветата. Само тук-таме някой сноп от прозрачна и твърда като кристал светлина се провираше между клоните и оживяваше в бледите горски цветя.

Той не знаеше, че е ужасно млад. Беше по-млад от росата, от вечерничето, което вече бе затворило своето бледо венче, от нежните крилца на едnodневката. Напротив, мислеше, че е стар. Навярно така мислеше и Зара, така мислеше и побелелият Славун, който вече две зими му напомняше, че е време да се ожени. Младостта в него пееше тънко и нежно като вятъра напролет в най-ранните и най-нежни листа на брезите. Чуваше своя смях вътре в себе си, радостен смях, непрекъснат, бълбукащ като водите на

потока. Чуваше възбудените крясъци на своето ловджийско сърце. Искаше му се да се провикне. Искаше му се да свали лъка от рамото си и да запрати нанякъде своята остра стрела. Но нямаше по какво. По клоните на дърветата подскачаха само катерички, поглеждаха го ласкаво с черните зрънца на очите си, мърдаха малки космати ушички. Никога не беше стрелял по катеричка и никога нямаше и да стреля. Те бяха неговите най-добри приятели в стария лес. Гледаха вместо него и слушаха вместо него – високо там между клоните на дърветата. Разказваха му всичко, което става в стария лес. Той ги разбираше много добре. Те мърдаха ушичките си и той ги разбираше. Те поклащаха своите дълги, рунтавички опашки и той ги разбираше, както разбираше пчелите, цветята, нежния мъх по дърветата, тъмната и страшна песен на влюбения глухар.

Скоро лесът оредя – Баян приближаваше поляната. Наричаха я пчелната поляна, защото, докато беше жив, старият Радун изнасяше тук своите плетени кошери. Но Радун умря и кошерите му изгниха. Баян видя как като златни облачета един по един излитаха от тях последните пчелни рояци, обвили с нежната музика на крилата си своята майка. След това никой не донесе тук кошери. Беше доста далече от селото, пък и хората от племето не обичаха стария лес. Само той го обичаше, само той бродеше по неговите пътеки.

Гората свърши, слънцето изведнъж заблестя ослепително, неговите жарки лъчи караха дивите билки да се гърчат и да изпускат аромата си. Той забави крачките си. Сега трябваше да пристъпя тихо, колкото се може по-тихо. По поляната често кацаха фазани. Той трябваше да ги издебне съвсем отблизо, за да бъде силна стрелата му. Но тая сутрин никак не му се искаше да стъпва тихо. Искаше му се да тича. Знаеше, че и от по-близко, и от по-далече, но ще улучи. Винаги улучваше. Нямаше друг в племето, който да улучва като него. Сякаш окоето му бе някъде на върха на стрелата – летеше, летеше и... достигаше.

Баян вдигна рязко лъка, стрелата бръмна. Той видя как златистите краища на крилето за едно мигновение се съединиха и плеснаха, птицата се преметна и полетя към земята. Баян се затича, кръвта забумтя в ушите му. Винаги така бумтеше, яростна и ликуваща, когато улучваше. Той я намери бързо и взе в ръцете си. Беше млада и хубава птица с нежна белина на края на човката си. От раната ѝ капеше кръв и се плъзгаше по гладките пера. Той я гледаше ненаситно, сякаш за пръв път виждаше убит фазан. Жълтите ѝ крака с черни нокти потръпваха в ръцете му. И точно в тоя миг Баян чу недалечен вик:

– Помооош!...

Баян вдигна глава и учудено се огледа. Гласът беше женски, необикновено ясен и чист. И макар че думата му беше толкова позната, тя му звучеше някак неразбрано и чуждо. Никой в неговото племе не викаше „помощ“. Викаха „тичайте, хора“, „спасете ме“. Толкова се учуди, че дори не разбра откъде идва гласът.

– Помооош! – долетя отново до ушите му.

Но гласът не му се стори много уплашен. Баян хвърли птицата и се затича. Тичаше точно към вълчия капан, защото вече знаеше, че оттам идва гласът. Беше го скрил много добре, тъй като старият вълк беше хитър и предпазлив, мъчно се ловеше в капан. И щом пристигна там – слисано спря. В капана се бе уловила жена.

В първия миг той дори не разбра, че е жена – толкова тя изглеждаше странна и необикновена. Дори на сън не приличаше – и сънищата не можеха да бъдат така красиви. И все пак беше жена – с дълги, светли коси и рокля. Но никога преди това не беше виждал такава рокля – блестеше като най-чиста свила и в същото време му се струваше, че е корава и непроницаема като византийска броня. Но най-странното беше, че непрекъснато изменяше цвета си – ставаше ту синя, ту розова, ту виолетова. Тя го забеляза, в първия миг в погледа ѝ се мярна уплаха. Но това наистина трая само мигове, после тя го погледна

доверчиво и умолително. И показа крака си – той бе здравата захапан от острите зъбци на капана. И беше просто невероятно, че не е наранил крака. Но тя носеше някакви високи сребристи обувки, които не бе виждал дори у византийките.

– Моля, помогнете ми! – изрече тя високо и ясно.

Баян отново трепна. Думите звучаха малко странно и макар да бяха познати, не приличаха съвсем на езика на неговото племе. Той коленичи и като хвана челюстите на капана с яките си ръце, без усилие ги разтвори. Девойката въздъхна с облекчение и изтегли крака си. И през цялото време не сваляше от него очите си, които ставаха все по-добри и по-ласкави. Бяха тъмни очи, много по-тъмни от черното небе нощем и той не разбираше как могат да бъдат така тъмни, като толкова светли бяха косите ѝ.

– Ама ти си съвсем същият! – каза най-сетне тя.

И продължаваше да го оглежда – от главата до петите. Никога девойките от неговото племе не смееха да гледат така прямо и откровено мъжете. Това едва ли не го смути.

– Кой, аз?

– Да, ти! – отвърна тя едва ли не зарадвано. – То се знае, че няма да ме разбереш... Но съм виждала холограма на древен славянин... Съвсем същият... Само че ти си много по-хубав, разбира се...

Наистина беше хубав – дори за нейния свят. Нямахше никаква примитивна грубост в чертите му, както можеше да очаква. И в същото време те бяха някак особено твърди и мъжествени. Беше облечен в дълга конопена риза, препасана с пояс, и в широк панталон. На краката си носеше много леки кафеникави опинци, навярно от еленова кожа. Тя едва забележимо се усмихна. Славянинът сякаш бе загубил езика си – гледаше я така смаяно, че почти не мигаше. Беше готова да се закълне, че в погледа му има дори малко уплаха. Ами как нямахше да го стресне – Баян никога досега не бе чувал девойка да казва на мъж, че е хубав. Тя използва неговото объркване и отново запита:

– Как се казваш?

– Аз ли? – младежът я погледна с достойнство. – Аз съм Баян, син на княза Славун.

– Баян! – повтори девойката. – Много хубаво име. Но у нас сега е изчезнало.

– А ти как се казваш?

– Ина.

– Ина? Не съм чувал такова име. Да не си византийка?

– Византийка ли?... Не, не съм византийка. Бедни ми Баяне, у нас вече няма нации. Но ако искаш да знаеш – аз произлизам от много далечен славянски род.

Тя говореше и очите ѝ се смееха. Баян не разбираше какво смешно има в тая невероятна среща.

– И как дойде тука?

– Ето това няма да разбереш – все тъй шеговито бърбореше девойката. – Колкото и да ти го обяснявам... Но с две думи... Аз току-що пристигнах с Машината на времето...

– С каква машина?

– На времето. Поне тъй я наричат нашите писатели. А пък тя си има, разбира се, съвсем друго научно название.

– Ама нищо не ти разбирам! – възкликна Баян едва ли не сърдито.

– Знам, че не разбираш. Ами не питай, като не разбираш.

– От много далеч ли идваш?

– От много, много далече! Даже не можеш да си представиш от колко далече. Но аз не съм дошла тука по пътищата. Аз съм дошла от времето. И то от бъдещето, от много далечна епоха.

– Не те разбирам, Ина, ти да не си магьосница?

– Каква магьосница! – погледна го девойката. – Магьосниците са стари и зли.

– Те могат да се правят млади и хубави.

– Не съм магьосница! Аз съм обикновено момиче, занимавам се с философия. Сега-засега вода семинар по

древни езици при катедрата на професор Хемниц. По целия свят има само няколко такива смахнати като мен, които се занимават с древни славянски езици.

– И за какво си дошла?

– Ето сега – като ти кажа, хич няма да ми повярваш. Дошла съм да събирам приказки.

– Приказки ли?... За какво са ти приказки?

– На мене ли? Просто имам нужда от тях. Но не става дума само за мене. Тъй съм си наумила, че на нашия свят сега от всичко най-много му са нужни хубави приказки.

– Вие нямате ли приказки?

– Имаме – такива едни много дълги и... скучни... В тях всичко е истинско. Липсва им поетичното въображение, милата наивност на вашите приказки, тяхната чистота. Тогава аз реших да дойда тук и да пия направо от извора. Но това никак не е лесно, макар да имаме доста машини на времето. Там е цялата работа, че за пътуването се издават специални разрешения, и то при много особени случаи. Моите съображения им се видяха несериозни. Тогава аз откраднах една машина от Алек.

– Открадна? – запита едва ли не зарадван Баян.

Девојката се засмя.

– Да, чисто и просто откраднах. В нашето общество това никак не е прието... Разбира се, и там понякога хората пооткрадват по нещичко – някоя мисъл, някое интересно сюжетче... Но никога не крадат вещи, защото няма смисъл. Всички предмети у нас се получават безплатно. Но машината на времето аз все пак си откраднах. И ето ме тука... Разбра ли сега какво е станало?

– Нищо не разбрах! – призна си откровено Баян.

– Всъщност това няма значение. Каж ми сега нещо за себе си. Къде живееш?

– Аз ли!... Ей тук, наблизно...

– В селото?

– Не в селото... Живея сам.

– Да не са те изпъдили?

– За какво да ме пъдят! Аз съм ловец, Ина. Не е работа за мен да мъкна ралото.

– Е, да, разбира се. Нали си син на княз. Малко мързел ти се полага по сан. То се знае, че да стреляш с лък, е много по-лесно.

– Никак не е лесно – каза Баян обидено. – Никой в племето не може да стреля с лък като мен.

– И какво правиш с това... как се казваше... с плячката? Нима сам я ядеш?

– Не, разбира се... Почти всичко нося в селото и оттам получавам каквото ми трябва.

– Да, разбирам – кимна Ина. – Натурална размяна. И все пак я предпочитам, отколкото да ме хрантутят разни работи.

Девојката се изправи, стъпи внимателно на контузеня си крак. При движението роклята ѝ отново заблестя във всички цветове на дъгата, които се сменяха сега много по-бързо и сякаш грееха. Баян я гледаше едва ли не уплашено – това наистина бе много по-страшничко, отколкото среща в гората със стария вълк.

– Ина, как става това?

– Кое?

– Ами това с роклята. С цветовете ѝ...

– Много просто нещо... дори малко демодирано. Какво, не ти ли харесва?

– А, не – харесва ми. Но трябва да я смениш. Ще те помислят за магьосница, Ина.

– Добре, добре... Имам няколко други рокли в куфара. Ама къде ми е куфарът? – досети се изведнъж тя.

– Какво е то?

– Сандък с дръжка. Носех го със себе си.

Баян веднага го съзря – захвърлен в папрата. Той го повдигна, учуден от лекотата му, сякаш бе пълен с въздух.

– Това ли е?

– Да, това... Ух, че се уплаших.

– Ина, ти сега къде живееш? – запита внимателно младежът.

– Никъде, Баян, нали ти казах... Аз току-що пристигнах и право в твоя капан.

– И сега нямаш никакъв дом?

– Никакъв...

– Ина, ще дойдеш ли да живееш при мен?

Девојката се засмя. После отново го огледа от главата до петите с тоя прям, чистосърдечен поглед, с който в неговото племе дори жените не смееха да погледнат своите мъже.

– Бях намислила да живея при някоя малка, кротка бабичка – каза тя. – А не при такъв левент като тебе. Преди всичко ти не знаеш приказки.

– Знам всички приказки! – възкликна горещо Баян.

– Добре, да видим по-напред в какъв палат живееш. Пък ще помислим...

Баян някак инстинктивно посегна към куфара. В неговото племе никога мъже не носеха женски вещи – това бе обидно. Но той смъртно усещаше, че тая жена не е като другите. Или може би изобщо не беше жена. Може би беше дъщеря на Перун, сестра на Лада. Може би сам Перун беше изковал от отблясъците на мълниите тая чудна рокля. Момичето тръгна редом с него, като лекичко накуцваше. Богините надали куцат, все пак жив човек е. Тя го погледна, отново се усмихна. Всичко му беше весело и смешно на това момиче. Девојките от племето се смееха само когато бяха помежду си. И даже не се смееха, а направо се кискаха на своите момински шегги. В присъствието на мъже те просто гледаха към земята, клепачите им тежаха като златни. Много трудно беше да погледнеш направо в очите на девојката, много по-трудно, отколкото да я дръпнеш за плитките.

– Фазанът! – досети се той.

Остави куфара и затича през полето. След малко вече го носеше, леко усмихнат и горд, разбира се – не е никак

лесно да се улучи със стрела летяща птица. И доста се стресна, като видя уплашените очи на девойката:

– Ти ли я уби?

– Ами аз...

– Не бива да правиш това, Баяне! – промълви тя тихо. –

Поне докато съм аз тука...

– Защо? Та това е фазан! Знаеш ли колко е вкусен!

– Вкусен бил! Как можа да го кажеш! Ами това е животното, Баян! И при това толкова красиво.

– Какво, като е красиво? – не разбра той. – То пак си е вкусно.

– Нищо красиво на тоя свят не бива да умира, Баян.

Нито цветя, нито птици...

Той като че ли почна да я разбира по малко.

– Ами полето е пълно с фазани.

– Какво, като е пълно. Ако тия... ловците, искам да кажа, продължават да ги избиват, рано или късно те ще свършат. Тогава светът ще остане без красиви неща. А какво е свят без красиви неща? Той е пустиня...

Баян леко се намръщи. Всички тия думи му се виждаха съвсем безсмислени.

– Хората правят и по-красиви неща! – каза той. – Тебе кой ти направи тая хубава рокля?

– Не може да бъде хубава като тая птица – отвърна момичето и в гласа ѝ вече се чувстваха нетърпеливи нотки. – Нищо изкуствено на тоя свят не може да бъде истински хубаво. А как човек може да бъде красив, ако е обкръжен само от изкуствени вещи.

Баян не отговори. Може би това странно момиче говореше истината. В края на краищата то наистина бе похубаво от своята рокля.

– Добре, добре! А сега да вървим – предложи той примирително.

Баян отново взе куфара. Прекосиха рядката букова горичка и излязоха на полето. Тука тревата беше ниска и суха, въздухът трептеше в далечината от лятната жега.

Ина вървеше по лекия склон като захласната, гледаше небето, дърветата, птиците, които прелитаха между тях. И когато съзря първата пеперуда, някак неусетно коленичи пред храста, на който беше кацнала. Беше наистина необикновено голяма жълта пеперуда с кадифени крила – Ина я гледаше като омагьосана, не смееше да помръдне.

– Пеперуда! – пророни най-сетне тихичко.

Баян се почеса – какво толкова странно можеше да има в една пеперуда, та макар и малко по-различна от другите. Тя трепкаше едва забележимо с крилата си и на Баян му се струваше, че е не по-малко стресната от момичето. Те се гледаха и двете и сякаш нещо нечудо си говореха.

– Искаш ли да ти я хвана?

– Искам!

Баян остави лекичко на земята това, което носеше в ръцете си, и безшумно пристъпи. Така както тая малка глупачка се беше захласнала, може би щеше да успее да я захлупи в шепите си.

– Не! – възкликна изведнъж момичето. – Остави я! Моля ти се, остави я! Ще я убиеш!

Баян нерешително спря. И пеперудата сякаш дойде на себе си, неочаквано литна. Летеше като замаяна, на резки зигзаги, сякаш всяка секунда взимаше някакво ново решение. Ина я гледаше все така зашеметена, без да помръдне от мястото си.

– Вие нямате ли пеперуди? – запита Баян учудено.

– Не, Баян. Отдавна нямаме... Може би от векове.

– Как така!

– Ами не знам... Просто изчезнаха – за по-малко от две десетилетия. Учените дори не разбраха на какво се дължи това. Навярно сме ги изтروвили с нещо. Все още са ни останали някакви насекоми – мравки, бръмбари, но пеперудите изчезнаха...

– Ами защо не си вземете от нас...

– О, не – това е невъзможно. От вас не можем да взе-

мем никакви вещ. Нищо, което сме загубили, вече не можем да вземем от вас. Даже и пеперудите...

Тя говореше тихо и толкова скръбно, сякаш не бяха измрели пеперудите, а всичките ѝ роднини. Баян отново се почеса. Ами това странно момиче дали наистина беше с ума си. Как могат да изчезнат пеперудите, та те са безчет. Докато стигнат до реката, видяха толкова много пеперуди, че накрая дори и девойката престана да спира пред всяка една от тях.

– Колко е чудно, когато цветята летят! – възкликна тя най-сетне. – Знаех го, разбира се, но не очаквах, че е толкова красиво...

Бяха стигнали реката, тя спря и отново се загледа с унесен поглед в нея.

– И река ли нямате? – запита той шеговито.

– Не, реки имаме...

– А риба?

– И риба... Макар че не я ловим.

– Защо не я ловите?

– За какво ни е? Толкова е красиво да се гледа, когато рибата бяга в плитчините.

Баян се замисли.

– Ина, ти само за красиви неща говориш. Може би защото ти самата си... – Той се запъна. – Защото самата си толкова красива.

Ина се засмя и като че ли изведнъж дойде на себе си. Погледът ѝ отново стана шеговит и разумен.

– Не знаех, че комплиментите имат толкова стара дата.

Той не я разбираше, но мълчеше. Тя все тъй гледаше към кипящата от искри водна повърхност.

– Има ли мост?

– Няма мост, Ина... И за какво ни е... Водата е съвсем плитка.

– Ще я прегазим ли?

Тя погледна със съжаление своите красиви обувки. Не, съвсем не бяха за газене на планински потоци.

– Аз ще те пренеса! – предложи той зарадвано.

– Добре – съгласи се тя и изведнъж се уплаши. – Не, страх ме е...

– От мен? Защо?

– Не знам – сви рамене момичето.

Той се понамръщи за миг, после изведнъж я грабна в ръцете си. Лицето на девойката замръзна от изненада – много странно, много неприятно бе това чувство, сякаш изведнъж се бе озовала в лапите на див звяр. Искаше ѝ се да извика, да се дръпне, да се изплъзне незабавно от яките му ръце. Но това чувство трая само мигове. Тя бързо се успокои, като че ли се засрами малко от себе си. Тоя млад славянин изглеждаше по-чист от водата, която газеха, по-чист от момче. Нищо, че така остро лъхаше на човек и на кожи. Не биваше с нищо да го предизвиква и огорчава.

– Ти си по-лека от перце! – каза той смаяно. – Как можеш да бъдеш толкова лека. От въздух ли си направена?

– Не, от глупости – отвърна тя. – От всякакви и най-ужасни глупости. Само те са толкова леки...

Павел Вежинов
НАД ВСИЧКО

Редактор *Вида Делчева*
Художник *Виктор Паунов*
Коректор *Снежана Бошнакова*
Предпечат *Лиляна Карагьозова*

Българска. Първо издание.
Формат 108×84/32
Печатни коли 28,5

ISBN 978-619-164-250-2

Издава

enthusiast

Запазена марка

на „Алто комуникайшънс енд пбблишинг“ ООД

София, ул. „Кракра“ № 20

тел. 02/ 943 87 16

e-mail: office@enthusiast.bg

Книгите на „Ентусиаст“ може да закупите с отстъпка
от www.bookstore.enthusiast.bg

Печат DPX

ПАВЕЛ ВЕЖИНОВ

Над всичко

„Разумът ражда справедливост, а знанието – свобода. Защо да не допуснем, че във Вселената съществува и по-голям разум от нашия, както очевидно съществува и по-голямо знание. Може би някъде във Вселената разумът е изпреварил насилието. И е дал възможност на знанието да роди истинска човешка свобода.“

„Гибелта на „Аякс“

„Нашата съдба е запечатана завинаги във времето. И понеже то е вечно и неизменно, ние ще живеем в него винаги и всякога...“

„Над всичко“

www.entusiast.bg

9 786191 642502

Цена 18,00 лв.

